

Isaac Deutscher (1967?)

Den judiska tragedin och historikern

Det största hindret för en historiker som söker förstå den judiska massakern är att katastrofen är absolut unik i sitt slag. Det är inte bara en fråga om tid och historiskt perspektiv. Jag tvivlar på att människorna ens om tusen år kommer att kunna förstå Hitler, Auschwitz, Majdanek och Treblinka bättre än vi gör nu. Kommer de att kunna se det hela i ett bättre historiskt perspektiv? Tvärtom kanske eftervärlden kommer att förstå det ännu mindre än vi gör.

Förstod judarna och icke-judarna under upplysningstiden och rationalismen den spanska inkquisitionen bättre än de judar som levde under Ferdinands och Isabellas regeringstid? Och inkquisitionens autodaféer var ändå en barnlek i jämförelse med Auschwitz och Majdanek. Det fanns fortfarande litet mänsklig logik i inkquisitionen, som behandlade judarna på samma sätt som den behandlade andra otrogna och kättare. Inkquisitionen lät dem överleva fysiskt och belönade till och med dem som var beredda att uppge sin tro.

Nazismens raseri, som var inriktat på att fullständigt utplåna varje judisk man, kvinna och barn, som fanns inom räckhåll, övergår förmågan att förstå hos den historiker, som vill försöka avslöja motiven för det mänskliga handlandet och hitta intressena bakom motiven. Men vem kan analysera de motiv och intressen, som låg bakom ogärningarna i Auschwitz?

Jag är säker på att det inte är mitt personliga engagemang i den judiska katastrofen som nu skulle hindra mig som historiker från att skriva objektivt om den. Det beror snarare på att vi här ställs inför ett så oändligt stort och olycksbådande mysterium av mänsklig degenerering att mänskligheten alltid kommer att hindras och skrämmas därav.

Kanske en modern Aiskylos eller Sofokles skulle kunna skriva om detta ämne. Men de skulle göra det på ett helt annat plan än den historiska tolkningens och förklaringens.

Lästips (om Förintelsen):

Norman Geras: [Marxister inför Förintelsen](#)

Ernest Germain (Mandel): [Den judiska frågan efter andra världskriget](#)